

Bryten eder ny åker och sån icke ibland törnen

Jer. 4: 3.

I en tid av så mycken ytlighet, löslighet och halvhet som denna, då även den mana kristendomen märkbart besmittas därav, må man med skäl vända uppmärksamheten på denna fara och till den ändan en stund taga don sanna kristendomens egentliga väsende i allvarligt betraktande. Varav kommer det, att mången ordets hörare börjar så allvarligt en lovande och glädjande vandring på gudaktighetens väg, älskar och hyllar Guds ord och Guds vänner, flyr världen och synden, men snart tröttnar, finner Jesu ok tungt och återvänder? Att mången talar så upplyst, så skönt, så träffande, försvarar den himmelska sanningen, anses såsom ett ljus i mörkret och lovar bliva allt detta ännu mer; men om ett litet oväder hotar hans egen fördel, eget namn och anseende, förråder han sin Herre, lämnar Kristi sak och vägar och blir världen lik?

Varifrån komma dessa bedrövande företeelser, om icke därav, att dessa ordets hörare väl hade anammat ordet mod glädje, men börjat för tidigt tro, att allt var väl med dem, börjat leva och föra sig såsom levande kristna utan att hava dessas sinne, utan att hava fått förvandlade, pånyttfödda hjärtan? Ty se, att, till sitt inre opånyttfödd, iakttaga de pånyttföddas sätt att leva, det blir likväl på längden allt för svårt. Det kan visst icke nekas, att även de rätteligen pånyttfödda kunna genom köttets svaghet, världens förförelser och djävulens listiga anlopp avfalla; men huru mycket mer kunna icke då de, som utan pånyttfödelse blott antagit kristendomens form, efter en tid återvända till världen (se härom Matt. 13. 5, 6, 20, 21)!

Till denna fara kommer ännu en annan omständighet av icke mindre vikt. Om det ock vore möjligt att intill döden stå fast uti den fromhet, till vilken man omvänt sig från ett förut mer världsligt och ogudaktigt liv, så kan, så framt icke själva hjärtat är omskapat av nådens Ande, utan blott förståndet och levernet, detsamma hända oss som de fåvitska jungfrurna, nämligen att vi med våra lampor utestängas från brölloppsalen, därför att olja saknats i lampans inre. Ty märkligt är i avseende på dessa jungfrur, att de icke föreställa vanliga människor eller världsbarnen, utan kallas jungfrur, sägas »gå ut att möta brudgummen», »gå med de visa jungfrurna och med sina lampor», för att beteckna ett slags människor, som avskilda från världen och från uppenbara synder, samt iakttagande gudaktighetens fordringar, så likna de trogna till det utvärtes, att deras brist upptäckes, först då brudgummen kommer. Otvivelaktigt ville Jesus med dessa jungfrur åsyfta samma folk som med mannen vid bröllopsbordet, vilken icke hade bröllopskläder, något som ingen annan märkte än brudgummen, då han kom för att »bese gästerna».

Den mannen hade icke såsom många andra försakat kallelsen, utan han hade kommit, suttit vid bröllopsbordet och njutit av dess rätter - men icke aktat, att han var utan bröllopskläder, och fick till sist den förskräckliga domen: »Binden hans händer och fötter och kasten honom i mörkret utanför. (Matt. 22).

Vad vill Kristus med dessa allvarsamma bilder annat än varna för faran att »göra bågaren och fatet rena blott utantill, medan man innantill är full av orenlighet», d ä. iakttaga alla gudaktighetens seder och rätter, bön och Guds ords övning, kristlig verksamhet och goda gärningar, under det hjärtat förblir opånyttfött? Och utan en blir född på nytt, kan han icke se Guds rike, emedan han då saknar dels den försoning, den rättfärdighet i Kristus, som den levande tron allena omfattar, dels ock det nya himmelska sinne, den nya natur, som samma tro verkar, varförutan allt andligt är för människan vidrigt, och himmelen icke bleve en himmel - ty den opånyttfödda har icke en enda dag trevnad i sådant, som i himmelen förhaves för evigt.

Men nu, för att komma till själva ämnet, finna vi av det redan anförda, att det är möjligt att i en viss bemärkelse omvända sig och likväl icke vara född på nytt, men ock, att det för att ingå i Guds rike icke är nog att vara blott förbättrad och from, utan att det ock fordras att vara född på nytt, vara till hjärtat förvandlad. Ja, vi böra ock hava märkt, att det måste vara något verkligt, någon verklig sak, som motsvarar Jesu ord: födas på nytt, något viktigt, som menas, då aposteln Petrus och i synnerhet Johannes så ofta bruka orden: »född av Gud», »född på nytt».

De orden antyda någon förändring i själva väsendets innersta, ja, en verklig förvandling. Därför, så kärt oss är att få ingå med brudgummen, då han kommer, och icke sist, evigt bedragna, komma på skam, må vi nu med trohet mot oss själva undersöka, varigenom, huru och när denna förvandling sker, samt genom vilka tecken den bevisar sig vara skedd.

Den »säd», varav vi födas på nytt, säger aposteln Petrus, är »Guds levande ord». »Såsom födda på nytt, icke av förgängligt, utan av oförgängligt säde, genom Guds levande ord, som förblir evinnerligen. (1 Petr. 1:23). Se, då Guds avbild i människan eller den innerliga överensstämmelsen med Gud i hjärta och förstånd, i önskingar och tankar, i ord och gärningar, genom fallet gått förlorat, sände Gud ned från himmelen ett heligt säde, vilket, inlagt i människohjärtan, skulle där återföda Guds förlorade avbild.

Denna himmelssäd var av gudomlig natur, den var nämligen tagen från Guds innersta, var uttryck av Guds tankar, utgjutelser ur Guds hjärta; ty det var Guds ord. När nu detta blir levande i ett hjärta, finner man strax en Guds avbild där börjad, en likhet med Gud i tankar, vilja och önskingar, i ord och gärningar samt nya krafter att övervinna världen (1 Joh. 5:4). Förut var där orätta tankar om Gud och fiendskap mot hans bud och ingen kraft att övervinna det onda.

Frågar nu någon; Huru skall jag då börja denna min nyfödelse? så svaras: Du är icke den person, som skall börja den. All förbättring, som du åstadkommer, är icke hjärtats nyfödelse, utan uselt människoverk. Har du icke försökt och funnit, att med allt, vad du gjort, hjärtat likväl förblivit oförvandlat, lika benäget till det onda, lika fientligt till det goda, lika fångat och bundet under begärelserna? Har du icke måst klaga: Nej, sådan, som ordet säger, kan jag aldrig bli? Nyfödelsen är således icke ett verk av människan. Nyfödelsen är Guds Andes verk. Gud allena förmår förvandla människohjärtat.

Denna förvandling är ett nådens underverk, vilket ingen tror eller ser, som icke erfarit det; ty så länge du själv arbetar med ditt hjärta, tänker du alltid, när du känner dig för svag att övervinna dig själv och dina lustar, att du aldrig kan bli en ny människa; men genom Andens nyfödelse har hjärtat blivit så förändrat, att de svagaste bli starka, ja, begärelserna, föremål ofta blivit en avsky.

Märk därför: den andligen döda människan kan lika litet göra sig levande som den lekamtligt döda eller de torra benen, vilka Hesekiel såg (Hes. 37). Men sådan du ligger död i överträdelser och synder, kommer Gud till dig och väcker dig med sitt ord, med upplysning om din skuld och din dom, väcker dig till den sans och det medvetande av dig själv och din belägenhet, din fara och den enda utvägen till din räddning, att det beror på dig själv att antingen »falla till» och lyda Guds röst, eller ock »rådfråga dig med kött och blod» och åter inslumra. Märk, detta gör Gud allena genom sitt ord.

Han sätter dig i det skick, i den belägenhet, att du förstår, vad din räddning kräver, och kan välja mellan livet och döden, att det således skall bero på dig själv att antingen hörsamma, lyda och vörda denna hans nåd och varda frälst, eller ock försumma, förakta och evigt sakna den.

O, en viktig tidpunkt i en människas levnad, då hon erfar kallelsen och avgör sitt eviga öde! Icke äro alla stunder lika viktiga. Det var Jerusalems viktigaste tid, då Jesus lärde på dess gator, »den tid, då det var sökt». Den yngling, till vilken Jesus sade: »Följ du mig», hade då sin viktigaste tidpunkt: ty då

gjorde han valet mellan Jesus och världen, mellan livet och döden; då avgjorde han sitt öde. Det var Judas Iskariots viktigaste tidpunkt, då Jesus gav honom den sista varningen, ty då hade han kunnat räddas, men han besinnade sig blott en dag för sent. Det är vars och ens viktigaste tidpunkt, då han erfar kallelsen på sitt hjärta, ty då är det, han avgör sitt eviga väl eller ve; han är då satt i den belägenheten, att han måste antingen följa och lyda eller ock försaka kallelsen.

Och huru kan den, som föraktar nåden, då den bjudes, vänta, all bjudningen skall förnyas? Får han förnyad kallelse, gives honom åter ett tillfälle till frälsning; men just den närvarande bjudningen kan ju vara den sista.

Detta olyckliga, att »försumma Guds nåd», tillgår på det sättet, att du vänder dig bort från Guds röst i ordet och hjärtat, föraktar och skyr Guds ords hörande och försummar dess läsande; eller ock hör och läser du det under inbillning om egen förmåga att kunna fatta det; eller ock äntligen låter du det bero vid att förstå, veta och bifalla det, men sätter det icke i verket, börjar icke, när du hör Herrens röst, strax göra därefter, utan uppskjuter därmed dag från dag. Blott detta uppskjutande gjorde t. ex, att Felix icke blev en kristen (Apg. 24: 25), och att husbonden i den stora nattvarden »vart vred» och sade: »Ingen av de män, som voro bjudna, skall smaka min nattvard», varav man ser, att de hade ärat en annan gång komma och smaka den (Luk. 14).

Det ligger icke blott i Guds rättfärdighet, utan även i sakens natur, att de, som icke komma till livet då, när de av Anden vidröras och kallas, allra minst efteråt skola komma därtill. Men nu, om det är så lyckligt, att du hörsammar kallelsen till salighet, så börjar du då bliva något orolig och i detta ditt bekymmer för det första flitigt betrakta Guds ord, höra och läsa det.

Detta är ock nödvändigt, ty utan ordet är allt förgäves, om du än så hårt arbetade med din förbättring och därjämte anropade Gud om kraft; det är allt fruktlöst, du skall aldrig övervinna dig själv och dina svagheter. Ty där blir dock aldrig någon hjärtats förvandling, någon nyfödelse, något gudomligt fött i dig utan det gudomliga sädet, Gud ord,

För det andra börjar du genast sätta i verket vad ordet lärer; du söker genast bliva vad du ser dig böra vara, genast avlägga vad du ser dig böra avlägga. Detta är ock högst nyttigt, ty eljest, om du är nöjd med att blott förstå, veta, gilla, men aldrig börjar utöva ordet, så skall du endast bliva mer hård och blind; men just genom att i verk och gärning utföra vad ordet lärer, får du ljus och erfarenheter. Och då, för det tredje, blir det ock ditt behov att bedja om Guds Ande.

Detta är ock nödigt, ty utan Guds Ande blir ingen nyfödelse, och du förbliver i mörker och i fariséernas villfarelser, varigenom du dels hörsammar och hyllar blott vissa delar av ordet, men förgäter andra, sätter själv för din fromhet ett mål, vilket du uppnår och då stannar, eller ock föraktar Kristus, d. ä. har blott goda tankar och ord om honom och hans verk, men har ingen salighet i honom, han är icke förklarad för dig. O, här äro många fina faror, här hjälper blott Guds helige Ande.

Men nu, all denna lära om vad vi böra vara och göra kallas lagen. Dess bud äro helt billiga och böra väl fullgöras. Föraktar du dem, så föraktar du Gud, och du kan väl icke begära, att han ock skall taga sina föraktare till sin himmel? Ser du dig brottslig mot hans bud och skyldig under domen, men likväl icke fruktar den, så »håller du Herrens ord för ett hån» (Jer. 6:10) och säger därmed: Visst har Gud hotat med det och det, men jag tror icke, att hans hot är sant. Företager du däremot med allvar att avlägga dina synder och troget göra Guds vilja, vad händer dig då? Då råkar du i den rätta trängseln, »i den trånga porten», i bekymmer och svårighet; ty ju noggrannare och allvarligare du vill hålla Guds lagt desto syndfullare och olyckligare skall du synas dig.

Detta tillstånd kallas bättring, den bättring, som föregår tron, som bereder nåden rum, som driver till Kristus. Men genom denna lagens tuktan. delta bättringsarbete, blir du aldrig född på nytt, får du aldrig Anden, utan del är blott en nödig förberedelseanstalt. Stannar du där, tilläventyrs i den växlande striden av bättring och fall, tröst och oro, samt i den inbillningen, att likväl i denna bättringsstrid frälsningen ligger, så blir du, ehuru av Gud rätteligen väckt, icke ett barn i huset, utan en »träl», en »tjänstekvinnans son», som till sist efter allt troget bättringsarbete »skall utdrivas» (se härom Gal 4). Eller, om du stannar där med den tillfredsställelsen, att din bättring så lyckats, att du är ganska from, så blir du icke en kristen, utan en farisé.

Det enda, som leder till frälsning, är, då du uti din bättring icke får någon tröst eller ro och i sådan rådlöshet lär att förstå och övergiva denna egenrättfärdighetens väg och söka räddning hos en annan, hos Kristus, söka, sådan du är, av idel nåd benådning i Lammets blod. Där, där allena finnes rening, frid och salighet; och nu, då du får ljus i evangeli hemlighet, ljus och tröst och frid i Kristus, blir du en ny människa. Se, här är den stunden, då du blir född på nytt. Ty nu först får du genom denna tillägnande tro Anden, såsom aposteln Paulus säger till Galaterna för att avtvinga dem erkännandet, att trons predikan var den enda saliggörande: »Detta vill jag allenast veta av eder: haven I undfått Anden av lagens gärningar eller av trons predikan?». (Gal. 3:2).

Endast genom denne Anden blir hjärtat fött på nytt. De, som blott till förstånd och leverne är omvända och förbättrade, hava stannat inom den läran, som icke giver Anden, nämligen lagen. Och där borttrampar mången sin tid med stort allvar och berömligt nit om gudaktighet, men utan frid, utan kraft och utan helighet; ty hjärtat är oförändrat - och förblir sådant, till dess det lär rätt känna Kristus, till dess Kristus blir förklarad där inne av Anden, vilken undfås genom trons predikan.

Men vad är i korthet denna predikans innehåll? Jo: Så älskade Gud världen, den fallna, syndfulla, förtappade och fördömda världen, att han utgav sin enfödde Son, som påtog sig allas synder och led straffet för alla, rättfärdig för orättfärdiga, på det var och en, som tror på honom, i sin syndanöd tager emot försoningens nåd och tröst, icke må förgås, såsom han hade förtjänt, utan hava evigt liv, d. ä. syndernas förlåtelse, ny rättfärdighet, barnskap hos Gud och den himmelska härligheten. När nu den arbetande och betungade syndaren får höra sådant och vaknar till besinning, att även han är en del av världen, vilken Gud älskade och gav sin Son; att just de synder, som nu så kvälja och bekymra, även kallsinnighet och hårdhet, offrades i Lammets blod; att Kristus icke kom för att kalla rättfärdiga, utan syndare till sig; att Frälsaren, försvararen, icke tjänar mig, när jag blir, såsom jag bör, utan då jag icke är eller kan bli det, när jag blott kommer, sådan jag är, på idel nåd; se, när på sådant sätt Guds underliga kärlek i Kristus strålar in i en eländig och bedrövad själ, då blir där nytt liv, då smälter hjärtat, då erfar jag vad jag aldrig förr erfarit, då blir jag en ny människa.

Men huru hjärtat härvid varder förvandlat, det är något dels begripligt, dels obegripligt och övernaturligt. Begripligt är, att jag, som förr var kall för Frälsaren, nu skall älska honom, som frälst mig från ett sådant djup av elände till en så hög salighet, och att denna kärlek skall medföra mångfaldig förändring; men att mitt innersta väsende blir så nytt, so snart skall antydans, det kan icke på naturligt sätt förklaras. »Vinden blåser vart han vill, och du hör hans röst, men du vet icke, varifrån han kommer och vart han far; så är var och en, som är född av Anden» (Joh. 3:8).

Men att en förvandling skett, behöver icke tros, utan det erfaras; ty den pånyttfödde får icke blott nytt tungomål och nya seder, utan hans innersta är nytt, han har nytt förstånd, nytt omdöme, ny smak, ny lust, nytt hjärta. Den bok, den vers, det kapitel, som han förr så ofta läst, men utan att där se något märkvärdigt, viktigt och dyrbart, äro nu liksom förvandlade för hans ögon; han ser där nya härliga ting, ja, han känner sig liksom uppvaknad till en ny värld. Det, som förr var så stort och viktigt, är för

honom nu ringa och oviktigt; det, som förr var så kärt, ja, outhärligt, är nu föraktligt, ja, vidrigt och olidligt; det, som förr var ringa och oviktigt, är nu stort och viktigt; det, som förr var ledsamt och obehagligt, är nu kärt. Bergen hava blivit sandkorn och sandkornen berg. T. ex. förr var en och annan skötesynd, orättfärdig vinning eller världens förvända omdöme och vänskap stora, viktiga ting, ja, outhärliga, nu är de en avsky.

Förr var Guds rike, Guds bud, Guds nåd och löften så obetydliga saker som små sandkorn, nu äro de stora berg. Förut var Guds bud för dig tunga; där var fiendskap mot Gud och det heliga; det var dig plågsamt att umgås med andliga ting, Guds ord, bön och kristlig verksamhet, nu är detta din största lust, nu säger du med sann mening såsom Johannes: Hans bud äro icke tunga; nu har du lust till allt, som Gud vill, och lider blott därav, att ditt kött är så ont, så trögt och hindrande. Förut kunde uppenbara synder få förbliva vanor, få gå an, och samvetet fördrog det; nu fördrager det omöjligt en enda. Se, sådana tecken säga, att hjärtat är förvandlat.

Häraf följer då ett nytt väsende, vilket är märkbart även för världen, som då undrar och säger: »Ack! denne var förr en så naturlig och hygglig människa, nu är han sig icke lik.» Men Guds ord förklarar saken så: *Han är född på nytt.*

- C-O Rosenius 1842

© [www.pietisten](http://www.pietisten.com)

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från [pietisten.com](http://www.pietisten.com).